

ZAAKWAARNEMING IN BELGIË EN IN NEDERLAND

door

M. SCHELTEMA

Hoofdamtenaar bij het Ministerie van Justitie te Den Haag

1. De *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland* heeft de jongste vergadering van haar privaatrechtelijke sectie in Amsterdam gewijd aan de zaakwaarneming. Een onderwerp dat zich voor een vruchtbare gedachtenwisseling leende omdat de hoofdtrekken van deze rechtsfiguur in beide landen grotendeels overeenkomen, terwijl toch voldoende verschillen in uitwerking bleken te bestaan om stof tot een uitvoerige bespreking te kunnen opleveren.

Zoals gebruikelijk waren tevoren een tweetal praeadviezen uitgebracht, één over het belgische recht van de hand van J. Limpens, hoogleraar aan de universiteit te Gent en te Brussel, en van C. Paulus, assistent aan laatstgenoemde universiteit, en één over het nederlandse recht, geschreven door H.E. Ras, raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden (1).

De praeadviezen maken het vergelijken van het recht van beide landen bijzonder gemakkelijk doordat zij steeds dezelfde punten in dezelfde volgorde behandelen. Hierdoor en door hun heldere uiteenzetting van het onderwerp beantwoorden zij geheel aan de opzet: een goede basis te vormen voor de gedachtenwisseling op de vergadering. Die basis werd nog verbreed door een toevallig kort voor de vergadering verschenen opstel over de zaakwaarneming van de hand van Cohen Jehoram, dat aan alle deelnemers was toegezonden (2).

Het lag voor de hand dat vrij veel aandacht zou worden besteed aan de regeling van de zaakwaarneming in het ontwerp voor een nieuw Nederlands Burgerlijk Wetboek (3). Dit werd nog bevorderd door de

(1) De praeadviezen zijn uitgegeven door Tjeenk Willink, Zwolle, 1968.

(2) COHEN JEHORAM, H., *De zaakwaarneming in het ontwerp nieuw B.W., W.P.N.R.*, 1968, 5014 en 5015.

(3) *Afdeling 6.4.1* (Zaakwaarneming) van het ontwerp nieuw B.W. (Nederland) luidt: *Artikel 6.4.1.1.* Zaakwaarneming is het zich opzettelijk en op redelijke grond inlaten met de behartiging van eens anders belang, zonder de bevoegdheid daartoe aan een rechtshandeling of een elders in de wet geregelde rechtsverhouding te ontlenen.

Artikel 6.4.1.2. 1. De zaakwaarnemer is verplicht bij de zaakwaarneming de nodige zorg te betrachten en, voor zover dit redelijkerwijze van hem kan worden verlangd, de begonnen waarneming voort te zetten.

2. De rechter kan een uit de niet-nakoming van deze verbintenis voortvloeiende schade-

vele verwijzingen ernaar door Ras en door het artikel van Cohen Jehoram. De discussie spitte zich dan ook vaak toe op de vraag of de regeling in het nieuwe B.W. de instemming van de aanwezigen had.

Aan de bespreking onder leiding van G. Van Hecke werd door ruim twintig personen deelgenomen. Een helder verslag ervan werd gemaakt door A.T. Vos; het zal in het komende jaarboek van de Vereniging worden opgenomen.

2. De vergelijking van de zaakwaarneming in het recht van beide landen heeft het bijzondere aspect dat de wettelijke bepalingen geen noemenswaardige verschillen vertonen. De artikelen 1372-1375 van het belgische Burgerlijk Wetboek komen geheel overeen met de artikelen 1390-1393 van het nederlandse wetboek: beide landen volgden de franse code. Alleen de nederlandse wetgever heeft nog een zekere originaliteit ten toon gespreid door één bepaling buiten de code om toe te voegen: artikel 1394 dat de zaakwaarnemer een recht op loon ontzegt. Een bepaling die overigens in het nieuwe B.W. is weggelaten omdat zij overbodig zou zijn (1).

De verschillen tussen het recht in onze beide landen moeten dus berusten op de uiteenlopende wegen die jurisprudentie en doctrine hebben bewandeld. Die verschillen zijn, gegeven de overeenstemmende wettelijke basis, bepaald niet te verwaarlozen.

3. Het meest opvallend is de engere begrenzing van de zaakwaarneming in België dan in Nederland. Onze zuiderburen blijken voor de zaakwaarneming een veel kleiner gebied in te ruimen dan wij in Nederland gewend zijn.

Ter vergadering werd de verklaring voor dit verschijnsel bijna geheel gezocht in het feit dat in België het bestaan van een actie uit ongegronde verrijking reeds lang in rechtspraak en doctrine wordt

vergoedingsplicht matigen, indien dit, gezien de omstandigheden die tot de waarneming hebben geleid, billijk is.

3. Voor het overige is een zaakwaarnemer jegens de belanghebbende tot hetzelfde verplicht als een opdrachthebber.

Artikel 6.4.1.3. 1. De belanghebbende is, voor zover zijn belang naar behoren is behartigd, gehouden de door de zaakwaarnemer geleden schade te vergoeden.

2. Is de zaakwaarnemer ten gevolge van de waarneming overleden, dan rusten op de belanghebbende de in artikel 6.1.9.12 omschreven verplichtingen, voor zover de billijkheid dit klaarblijkelijk eist.

Artikel 6.4.1.4. 1. Voor zover door het verrichten van een handeling in naam van de belanghebbende diens belang door de zaakwaarnemer naar behoren is behartigd, heeft deze handeling dezelfde gevolgen als zouden zijn ingetreden indien zij door de belanghebbende zelf was verricht.

2. De artikelen 3.3.4, 3.3.6 lid 2, 3.3.8 en 3.3.9 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6.4.1.5. Heeft iemand die is opgetreden ter behartiging van eens anders belang, zich zonder redelijke grond daarmee ingelaten of dit belang niet naar behoren behartigd, dan kan de belanghebbende door goedkeuring van het optreden het gebrek met terugwerkende kracht opheffen. Eerstgenoemde kan de belanghebbende voor de goedkeuring een redelijke termijn stellen.

(1) *Toelichting* bij het ontwerp B.W., blz. 712, noot 3.

aanvaard (1), terwijl in Nederland een arrest van de Hoge Raad uit 1959 (2) een algemene actie uit ongegronde verrijking afwijst (3). Vanzelfsprekend bestaat dan in Nederland de neiging om gevallen, die anders en wellicht ook beter met een algemene verrijgingsactie opgelost zouden kunnen worden, onder de zaakwaarneming te brengen. Men denke bij voorbeeld aan het ook door de Hoge Raad berechte geval waarin iemand een belastingsschuld van een ander betaalde, terwijl voor die schuld beslag op zijn inboedel was gelegd en executie dreigde (4). Zaakwaarneming werd aanwezig geacht, hetgeen toch wel ver gaat.

Interessant is het in dit verband dat in Frankrijk de aanvaarding van een algemene verrijgingsactie is gegaan langs de omweg van de zaakwaarneming. Eerst is de zaakwaarneming tot ver over de normale grenzen uitgebreid; het *cour de cassation* heeft dat onder meer uitdrukkelijk gedaan in een *casus*-positie die zeer sterke gelijkenis vertoont met het arrest van 1959 waarin onze Hoge Raad de algemene verrijgingsactie afwees (5). Kort daarop is een actie uit ongegronde verrijking erkend en de zaakwaarneming tot normale proporties teruggebracht (6).

Men mag dus wel aannemen dat het ontbreken van een algemene verrijgingsactie tot een wat ruim trekken van de grenzen van de zaakwaarneming leidt. Wanneer ook in Nederland die verrijgingsactie zal worden erkend — in artikel 6.4.3.1 nieuw B.W. wordt dat voorgesteld — zal dit naar alle waarschijnlijkheid ertoe leiden dat het terrein voor de zaakwaarneming enigszins wordt verkleind (7).

Toch zij men voorzichtig met de stelling dat het verschil tussen het belgische en het nederlandse recht direct samenhangt met het al of niet erkennen van een algemene verrijgingsactie. Ook met dat gegeven voor ogen lijkt het mij dat het gebied voor de zaakwaarneming in België beperkter wordt gehouden dan nodig of wenselijk is. Beperkter ook dan in Frankrijk, waar een actie uit ongegronde verrijking evenals in België sinds lang wordt aanvaard. Als voorbeeld van een m.i. te ver gaande beperking kan men denken aan de eis dat de zaakwaarnemer de bedoeling heeft andermans zaak waar te nemen, een eis die in België zeer streng wordt uitgelegd (8), bepaald strenger dan in Frankrijk het geval lijkt te zijn (9).

(1) Zie bv. DE PAGE, H., *Traité élémentaire de droit civil belge*, III, derde druk, Brussel, 1967, nr. 26.

(2) H.R., 30 januari 1959, *N.J.*, 1959, 548 (Quint/Te Poel).

(3) Ook POLAK, J.M., zoekt de verklaring voor het verschil in de ongegronde verrijking in zijn *notitie* over de vergadering, *N.J.B.*, 1969, blz. 72.

(4) H.R., 26 juni 1959, *N.J.*, 1959, 586.

(5) Arrest van 16 juli 1890, *D.*, 1891, I, 49.

(6) Zie over de franse ontwikkeling bv. PLANIOL et RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, VII, tweede druk, Parijs, 1954, 752.

(7) Zo ook RAS, *praeadvies*, blz. 32.

(8) Zie verder nr. 6.

(9) PLANIOL et RIPERT, *o.c.*, nr. 727.

Het is naar mijn mening beter niet te veel naar één enkele verklaring voor de verschillen tussen het recht van onze beide landen te zoeken. Het zou al bijzonder toevallig zijn geweest indien onze rechtsstelsels zich op basis van dezelfde wettekst op geheel identieke wijze zouden hebben ontwikkeld. Dit neemt niet weg dat de algemene verrijkingsactie zeker een factor van betekenis is geweest. Daarnaast kan men vaststellen dat in België de zaakwaarneming niet zo goed is *aangeslagen* om redenen die misschien van toevallige aard zijn, maar zich in ieder geval zonder nader onderzoek aan de waarneming onttrekken.

4. Enkele punten van hetgeen ter vergadering werd behandeld worden hieronder besproken. Zij geven geen volledig beeld van de wijze waarop de zaakwaarneming is geregeld, maar belichten een aantal aspecten daarvan.

5. Van zaakwaarneming kan sprake zijn indien iemand zich de belangen van een ander aantrekt. Zaakwaarneming is zowel bij feitelijke als bij rechtshandelingen mogelijk; ook het behartigen van belangen buiten het vermogensrecht kunnen tot zaakwaarneming leiden. In dit opzicht bestaat geen verschil tussen onze landen.

Uiteraard wordt niet ieder die zich inlaat met andermans zaken rechtens een zaakwaarnemer. Noodzakelijk is allereerst dat er, gezien de omstandigheden, ook een voldoende zwaarwichtige reden bestond om in te grijpen. Dit vereiste, dat niet rechtstreeks in de wet is te vinden, wordt in Nederland vrij ruim uitgelegd. De omschrijving in artikel 6.4.1.1 nieuw B.W. „het zich ... op redelijke grond inlaten met de behartiging van eens anders belang” sluit goed aan bij het geldende recht.

Van belgische zijde werd deze formulering te ruim geacht. Zij zou, zo vreesde men, ertoe kunnen leiden dat aan iemand tegen zijn wil een bepaald bestedingspatroon of bepaalde vermogensvoordelen opgedrongen zouden kunnen worden. Als voorbeeld werd genoemd het geval van iemand die na terugkomst van vakantie ontdekt dat zijn huis door zijn buurman is verkocht omdat er plotseling een uitzonderlijk hoog bod op werd gedaan. De Nederlanders deelden niet de vrees dat dit geval op grond van de tekst van het nieuwe B.W. onder zaakwaarneming zou vallen.

Ter vergadering werd algemene instemming betuigd met de bij wijze van compromis voorgestelde formulering *dat de omstandigheden het ingrijpen rechtvaardigen*. Ik kan moeilijk verschil zien met de redactie van artikel 6.4.1.1. Duidelijk werd wel dat de rechter in België *in concreto* minder snel tot zaakwaarneming zal besluiten dan in Nederland, ook al zouden beiden uitgaan van de compromis-tekst.

In overeenstemming hiermee wilde men van belgische zijde bij voorbaat zaakwaarneming onmogelijk achten indien de belanghebbende zelf tot optreden in staat is, terwijl dit voor het nederlandse recht

niet uitgesloten moet worden geacht (1). Het zal bij ons één van de omstandigheden zijn die van belang zijn om te beoordelen of er een *redelijke grond* voor het optreden van de *gestor* bestond.

6. Een ander vereiste voor zaakwaarneming is dat de handelende persoon het belang van een ander heeft willen behartigen. Geen zaakwaarneming dus indien men meent met eigen zaken bezig te zijn, terwijl het in feite die van een ander betreft.

Onze zuiderburen bleken niet van zaakwaarneming te willen spreken indien een egoïstisch motief tot het optreden van de waarnemer heeft geleid. De meerderheid van de aanwezigen bleken er echter de voorkeur aan te geven het vereiste met betrekking tot het motief te objectiveren in die zin dat gevraagd wordt of *naar verkeersopvattingen* in het belang van de *gestus* is gehandeld. Daardoor kunnen tot zaakwaarneming worden gerekend die handelingen, die zowel in het belang van de waarnemer als van de belanghebbende zijn, ook al was het eigen belang van de eerste wellicht de directe aanleiding om tot handelen over te gaan. Men denke aan de reparatie van een gemeenschappelijke zaak of aan het herstel van een beschadigd dak boven twee aangrenzende huizen.

De vergadering schaarde zich achter de volgende omschrijving van het vereiste : „een handeling, die naar verkeersopvatting voor eigen rekening behoort te blijven, kan nimmer als zaakwaarneming gelden”. Deze formulering lijkt mij veel van een tautologie weg te hebben; zij geeft zo goed als geen enkel houvast.

Het hele aan het motief gekoppelde vereiste is m.i. overbodig; dit valt ook wel af te leiden uit de gegeven omschrijving. Indien men weet andermans zaak te behartigen, en er voor die behartiging ook een redelijke grond aanwezig is, bestaat er geen reden om van zaakwaarneming uit te sluiten gevallen, waarin men mede een eigen belang dient, en dat belang ook tot het optreden inspireerde. Het vereiste van de redelijke grond zal de belanghebbende voldoende bescherming bieden tegen uitsluitend eigen belang nastrevende zaakwaarnemers.

7. Tenslotte is vereist dat men, om de wettelijke term te gebruiken, *vrijwillig* eens anders zaak waarneemt. Indien word gehandeld op grond van een overeenkomst met de belanghebbende is er geen zaakwaarneming. Die overeenkomst kan lastgeving zijn, maar ook een arbeidscontract, aanneming van werk, e.d.

Het ontwerp nieuw B.W. geeft, grotendeels aansluitend bij een arrest van de Hoge Raad (2), de volgende omschrijving van dit vereiste in artikel 6.4.1.1 : „Zaakwaarneming is het zich ... inlaten met de behartiging van eens anders belang, zonder de bevoegdheid

(1) RAS, *praeadvies*, blz. 37.

(2) H.R., 26 juni 1959, *N.J.*, 1959, 586.

daartoe aan een rechtshandeling of een elders in de wet geregelde rechtsverhouding te ontlenen”.

Hieruit volgt dat ook indien op grond van een rechtshandeling niet een verplichting, maar wel een bevoegdheid tot handelen wordt gegeven, zoals bij volmacht zonder lastgeving, de regels van zaakwaarneming niet van toepassing zijn. Het woord *vrijwillig* is vermeden om ook die gevallen onder zaakwaarneming te kunnen begrijpen, waarin de wet wel een bepaalde verplichting oplegt — er is dus geen vrijwilligheid — maar de rechtsverhouding overigens ongeregeld laat (bv. artikel 450 van het nederlandse Wetboek van Strafrecht en de belgische wet van 6 januari 1961, beiden handelende over de verplichting tot hulp aan in gevaar verkerende personen). Acht men zaakwaarneming niet van toepassing, dan is een rechtsgrond voor het vergoeden van gemaakte kosten of geleden schade niet goed te vinden; van ongegronde verrijking zal hier wel nooit sprake zijn.

De vergadering stemde in met de redactie van dit vereiste in het nieuwe B.W.

De moeilijkste vraag leek te zijn of, indien gehandeld wordt op grond van een rechtsverhouding met een derde, toch tevens jegens de belanghebbende van zaakwaarneming sprake kan zijn. Het nieuwe B.W. beantwoordt die vraag bevestigend (1). Cohen Jehoram meent dat dit uit de tekst van de bepaling niet blijkt, maar die mening lijkt mij niet de juiste (2). De woorden „zonder de bevoegdheid aan een rechtshandeling ... te ontlenen” geven dit voldoende aan: aan een rechtshandeling met een derde zal immers geen bevoegdheid tot het ingrijpen in de zaken van de belanghebbende kunnen worden ontleend.

De bespreking in Amsterdam leidde niet tot een bepaalde conclusie.

8. Tot de verplichtingen van de zaakwaarnemer behoort het voor de zaak te zorgen als *een goed huisvader*, zoals beide wetboeken voorschrijven. Naar nederlandse opvattingen wordt hier een objectieve maatstaf gegeven; zo ook het nieuwe B.W., waarin wordt gesproken van het betrachten van de *nodige zorg*. Of in België ook een objectieve maatstaf geldt wordt uit het praeadvies niet geheel duidelijk: enerzijds wordt gesteld dat de waarnemer de zaak dient te behartigen met dezelfde zorg als waarmee hij zijn eigen zaken beheert (subjectief), anderzijds wordt gezegd dat hij instaat voor *culpa levis in abstracto* (objectief) (3).

Tegenover de in ieder geval vrij zware zorgplicht van de zaakwaarnemer in het huidige recht — het nieuwe B.W. lijkt met de *nodige zorg* iets minder ver te gaan — staat dat de rechter de schadevergoeding wegens het niet nakomen van deze verplichting kan matigen; dit echter

(1) Zie ook de *Toelichting*, blz. 711.

(2) *W.P.N.R.*, nr. 5015, blz. 458, linker kolom.

(3) Beide uitspraken op blz. 13 van het *praeadvies*.

alleen op grond van omstandigheden die de zaakwaarnemer tot zijn optreden hebben bewogen (art. 1374, belg. B.W.; art. 1392 nederl. B.W.). Deze beperking van de matigingsbevoegdheid werd door de vergadering onjuist geacht : ook op omstandigheden die zich na het begin van deze zaakwaarneming hebben voorgedaan zou de rechter moeten kunnen letten. Cohen Jehoram had ditzelfde bepleit voor het nieuwe B.W. dat op dit punt de bestaande wet heeft gevolgd (1).

De vergadering meende bovendien dat de rechterlijke bevoegdheid tot matiging niet alleen bij het niet voldoen aan de zorgplicht moet bestaan, maar ook bij het niet nakomen van de overige verplichtingen door de zaakwaarnemer. In het nieuwe B.W. bestaat die bevoegdheid ook bij het niet nakomen van de voortzettingplicht (2). Dit lijkt voldoende : voor de overige verplichtingen van de waarnemer, zoals het afleggen van rekening en verantwoording of het teruggeven van de zaak, bestaat geen behoefte aan de mogelijkheid tot matiging.

9. De zaakwaarnemer is verplicht de waarneming voort te zetten totdat de belanghebbende in staat is zelf daarin te voorzien (3).

In Amsterdam was men het erover eens dat op deze wijze onder omstandigheden een te zware last op de zaakwaarnemer kan worden gelegd ; slechts in geval van overmacht zal hij bevrijd zijn. De voorkeuring uit naar het nieuwe B.W., dat bepaalt dat de zaakwaarnemer moet voortgaan „voor zover dat redelijkerwijze van hem kan worden verlangd” (4). Of dit laatste het geval is kan afhangen van de vraag of de belanghebbende zelf kan handelen, en of voor de voortzetting een bijzondere inspanning vereist is. Volgens de toelichting kan ook de dood van de belanghebbende in bepaalde gevallen betekenen dat voortzetting niet kan worden verlangd (5). Artikel 1391 B.W., overeenstemmend met artikel 1373 belg. B.W., is in verband hiermee niet gehandhaafd.

Het overlijden van de zaakwaarnemer gaf tot een uitvoeriger discussie aanleiding. In Nederland wordt wel aangenomen (6), naar ik veronderstel op het voetspoor van Verburg (7), dat de voortzettingplicht op de erfgenamen overgaat. Deze stelling lijkt mij echter, gezien de zware belasting die de voortzettingplicht onder het huidige wetboek kan betekenen, in haar algemeenheid bepaald te ver te gaan. Men kan er beter, zoals het belgische recht doet (8), van uitgaan dat althans in veel gevallen de zaakwaarneming eindigt met

(1) W.P.N.R., nr. 5015, blz. 459, linker kolom.

(2) Artikel 6.4.1.2 lid 2.

(3) Artikelen 1372 en 1373 belg. B.W.; artikelen 1390 en 1391 nederl. B.W.

(4) Artikel 6.4.1.2 lid 1.

(5) Toelichting, blz. 711.

(6) RAS, *praeadvies*, blz. 40.

(7) VERBURG, G., *De vrijwillige zaakwaarneming*, Proefschr., Amsterdam, 1949, blz. 100.

(8) LIMPENS en PAULUS, *praeadvies*, blz. 12.

de dood van de zaakwaarnemer in verband met het vrij sterk aan zijn persoon gebonden karakter van deze rechtsfiguur. Voortzetting door de erfgenamen komt dan niet in aanmerking. Men denke aan zaakwaarneming door een buurman — de erfgenamen zullen vaak geen buurlieden zijn — of aan gevallen waarin een speciale deskundigheid wordt vereist, bv. bij zaakwaarneming door een arts.

Wel zal men van de erfgenamen kunnen vergen dat zij, indien hun de zaakwaarneming bekend is, zo mogelijk de belanghebbende inlichten en inmiddels de dringend noodzakelijke maatregelen nemen. Verplichtingen die ook op de erfgenamen van de lasthebber rusten (1).

10. De zaakwaarnemer heeft recht op vergoeding van schade voor zover hij de zaak naar behoren heeft behartigd. Op grond van artikel 1394 van het nederlandse B.W. heeft hij echter geen recht op loon. Zoals gezegd (2) is dit artikel in het nieuwe B.W. als overbodig geschrapt : uit het feit dat de zaakwaarnemer (slechts) recht op schadevergoeding heeft, volgt in de gedachtengang van de toelichting dat in beginsel geen recht op loon bestaat. Tot de schade kan wel onder omstandigheden gederfd loon worden gerekend (3).

Inmiddels blijkt dat het ontbreken van een bepaling als artikel 1394 nederlands B.W. er in België toe heeft geleid dat de vraag of een recht op loon bestaat, betwist is (4). Hetzelfde geldt voor Frankrijk (5).

De vergadering wilde bij zaakwaarneming in het kader van een normale beroepsuitoefening, bv. door een arts, een recht op loon toegekend zien. Overigens zou dat recht slechts in bijzondere gevallen moeten bestaan.

11. Met de bespreking van bovenstaande punten moge ik volstaan. Niet alle belangwekkende vraagstukken op het gebied van de zaakwaarneming zijn hiermee behandeld. Het was vooral jammer dat in Amsterdam onvoldoende tijd beschikbaar was voor de vraagpunten over de vertegenwoordiging door de zaakwaarneming en over de goedkeuring en bekrachtiging. Zij zouden ons wat meer op het gebied van de algemene leerstukken hebben gebracht, waar grotere verschillen in rechtsopvattingen te verwachten waren geweest.

(1) Dat op de erfgenamen van de zaakwaarnemer deze verplichtingen rusten behoeft niet, zoals Verburg, blz. 100 noot 13 meent, te betekenen dat toch de zaakwaarneming op hem overgaat. Zij kunnen ook geacht worden voort te vloeien uit de regels over de onrechtmatige daad.

(2) Zie hierboven, nr. 2.

(3) Toelichting, blz. 712.

(4) LIMPENS en PAULUS, *praeadvies*, blz. 18.

(5) PLANIOL et RIPERT, *o.c.*, blz. 17.

SOMMAIRE

GESTION D'AFFAIRES EN BELGIQUE ET AUX PAYS-BAS

Dans le présent article, l'attention est attirée sur un certain nombre d'aspects de la gestion d'affaires dans le droit des Pays-Bas et de la Belgique, et ce en rapport avec la réunion consacrée à ce sujet par l'Association pour l'étude comparée du droit de la Belgique et des Pays-Bas.

Les dispositions légales relatives à la gestion d'affaires sont quasi parfaitement identiques dans les deux pays : elles sont empruntées au Code civil français. Sur base de ce texte légal, la jurisprudence ne s'est cependant pas développée dans la même direction, de sorte qu'il existe actuellement de nettes différences entre les droits belge et hollandais. Il saute surtout aux yeux qu'en Belgique le terrain de la gestion d'affaires est beaucoup plus limité qu'aux Pays-Bas. Une explication partielle de cette différence peut être trouvée dans le fait qu'en Belgique une action basée sur l'enrichissement sans cause est reconnue depuis longtemps tandis qu'aux Pays-Bas tel n'est pas le cas. Cette cause ne peut toutefois fournir une explication complète de la différence entre les deux systèmes juridiques.

Différents aspects de la gestion d'affaires sont analysés ; en outre il est accordé attention aux dispositions relatives à la gestion d'affaires figurant dans le projet hollandais de nouveau Code civil. La réunion de l'Association a également pu marquer son accord sur les solutions de ce projet ; sur un seul point cependant une modification a été demandée.

ZUSAMMENFASSUNG

GESCHÄFTSFÜHRUNG OHNE AUFTRAG

In diesem Beitrag wird aufmerksam gemacht auf ein Paar Aspekte der Geschäftsführung ohne Auftrag nach Niederländischem und Belgischem Recht, gerade in Zusammenhang mit der, diesem Thema gewidmeten, Sitzung des Vereins für Vergleichung des Belgischen und Niederländischen Rechtes.

Die gesetzliche Bestimmungen in Bezug auf der Geschäftsführung ohne Auftrag, sind in den beiden Ländern fast völlig dieselbe : sie sind der Französischen Code Civil entliehen. Die Rechtsprechung aber hat sich auf der Basis dieser Gesetzbestimmungen nicht in derselben Richtung entwickelt, so dass es zur Zeit klare Unterschiede gibt zwischen dem Belgischen und dem Niederländischem Recht. Besonders auffallende ist die Tatsache, daß nach Belgischem Recht die Geschäftsführung ohne Auftrag viel enger ist als dem Niederländischem Recht nach.

Eine teilweise Erklärung für diesen Unterschied findet sich in der Tatsache, dass in Belgien eine Forderung wegen ungerechtfertigte Bereicherung seit langem existiert, während dies in Holland nicht der Fall ist. Dieser Grund allein aber kann uns nicht die vollständige Erklärung geben für die Differenz zwischen den beiden Rechtssystemen.

Verschieden Aspekte der Geschäftsführung ohne Auftrag werden behandelt ; dabei wird aufmerksam gemacht auf den Bestimmungen in Bezug auf der Geschäftsführung ohne Auftrag im Niederländischen Entwurf für ein neues BGB. Mit den Lösungen dieses Entwurfes konnte auch die obengenannte Versammlung

sich einverstanden erklären; nur in einem Punkte wurde für eine Änderung plädiert.

SUMMARY

NEGOTIORUM GESTIO IN BELGIUM AND THE NETHERLANDS

Attention is drawn in this article to some aspects of *negotiorum gestio* in Belgian and Dutch law in connection with the meeting concerning this subject of the *Association for the Comparative Study of the Law in Belgium and the Netherlands*.

The legal rules about *negotiorum gestio* are almost the same in the two countries: they are derived from the French Civil Code. Case law based on these legal texts has, however, not developed in the same direction and there are now obvious differences between the Belgian and Dutch systems. What immediately springs to mind is the much more limited application of *negotiorum gestio* in Belgium than in the Netherlands. A partial explanation of this can be looked for in the fact that a claim of unjust enrichment has long been recognised in Belgium but not in the Netherlands. This cannot be the only reason for the difference.

Various aspects of *negotiorum gestio* are discussed; moreover attention is drawn to the section concerning it in the Dutch draft for a new Civil Code. The solution proposed in this document was endorsed by the members of the Association — an alteration was defended on one single point only.